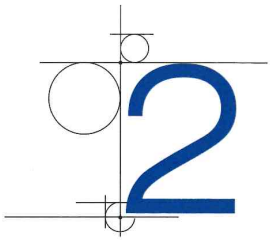

Framework Angular

Angular to obok React, Vue.js i Express jeden z najpopularniejszych frameworków JavaScript, których użycie pozwala stworzyć aplikację webową. Należy on do grupy tzw. frameworków SPA (ang. *Single Page Application*). Główne okno aplikacji ładowane jest tylko raz, a odświeżane są jedynie wymagane fragmenty, i nie jest już konieczne przeładowanie całej strony, gdy następuje zmiana widoku, np. podczas przejścia pomiędzy podstronami.

2.1. Angular — instalacja i konfiguracja środowiska pracy

2.1.1. Przygotowanie środowiska

Instalacja Node.js

Konfigurację środowiska pracy rozpoczynamy od instalacji **Node.js**. Node.js jest otwartoźródłowym oprogramowaniem, które pozwala uruchomić kod JavaScript nie lokalnie, w oknie przeglądarki (jak dzieje się zazwyczaj), lecz po stronie serwera. Środowisko to jest szerzej opisane w dalszej części podręcznika.

Pakiet instalacyjny można pobrać ze strony *https://nodejs.org* (rysunek 2.1). Udostępnione są zawsze dwie wersje narzędzia: **bieżąca** (*Current*), obsługująca najnowsze funkcje i dodatki, oraz **LTS** (ang. *Long Term Support*), najbardziej dopracowana i najstaranniej przetestowana przez producenta, który zapewnia jej długi okres wsparcia technicznego.

Ponieważ framework Angular jest bardzo często uaktualniany, przed samą instalacją warto się zapoznać z jego wymaganiami, dostępnymi na stronie *https://angular.io/guide/setup-local*.

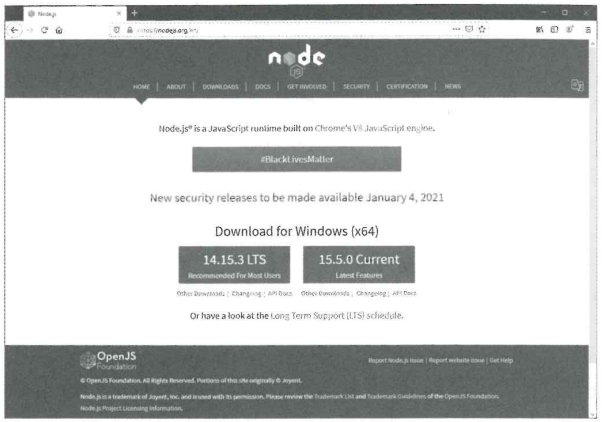

Rysunek 2.1. Okno strony internetowej, z której należy pobrać instalator Node.js

Instalacja Node.js nie różni się od sposobu, w jaki instaluje się inne programy (rysunek 2.2). Po zaakceptowaniu licencji, określeniu ścieżki docelowej i pozostawieniu opcji domyślnie zaproponowanych przez instalator nastąpi zainstalowanie oprogramowania w systemie. Wraz z Node.js zostanie zainstalowany **menedżer pakietów npm**, który posłuży do zainstalowania i pobrania niezbędnych funkcjonalności wykorzystywanych przez projekt.

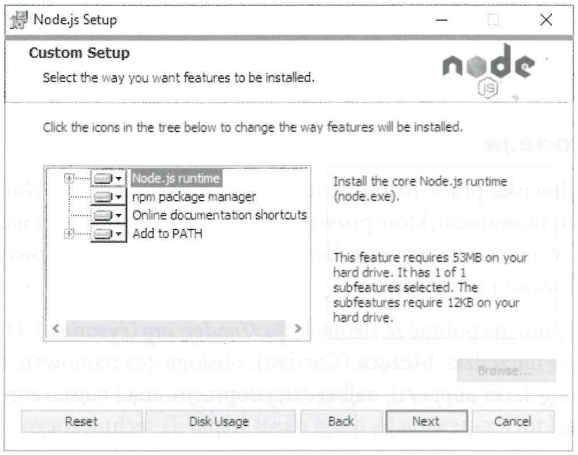

Rysunek 2.2. Okno instalacji Node.js — wybór komponentów

Weryfikację instalacji można przeprowadzić za pomocą konsoli systemu Windows. W tym celu należy użyć poleceń `node -v` oraz `npm -v`. Pierwsze sprawdza wersję Node.js, a drugie — wersję menedżera pakietów npm (rysunek 2.3).

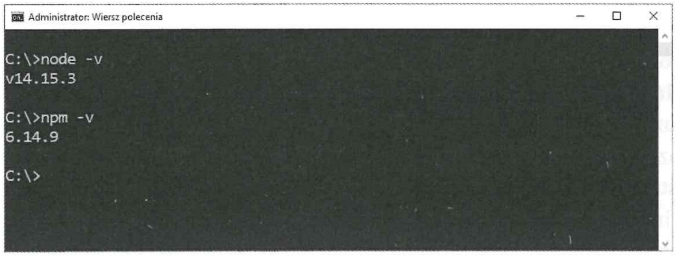

Rysunek 2.3. Weryfikacja procesu instalacji Node.js i npm

Instalacja Angular CLI

Gdy wszystko przebiegło pomyślnie, możemy przejść do następnego kroku, czyli instalacji **Angular CLI** — narzędzia, które pozwoli utworzyć „szkielet" aplikacji. We wcześniejszych wersjach Angulara niezbędne komponenty i moduły odpowiedzialne za zbudowanie aplikacji należało przygotować samemu, jednak Angular CLI wszystko to automatyzuje, dzięki czemu za pomocą jednego polecenia utworzymy i skonfigurujemy nowy projekt.

Aby zainstalować Angular CLI, należy wydać polecenie `npm install -g @angular/cli` (rysunek 2.4).

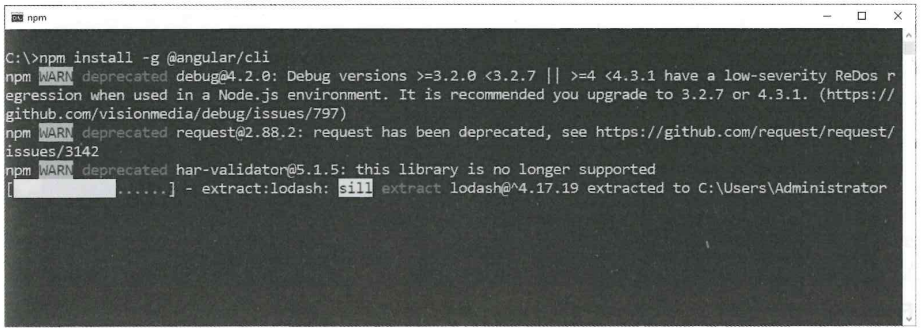

Rysunek 2.4. Instalacja narzędzia Angular CLI

UWAGA

Ponieważ działanie Angulara opiera się na innych modułach, podczas instalacji mogą zostać wyświetlone ostrzeżenia, których źródłem są użyte moduły. Informują one najczęściej o zmianie sposobu działania lub zalecają aktualizację do nowszej wersji.

Użycie w poleceniu flagi `-g` spowoduje, że Angular CLI zostanie **zainstalowany globalnie**. Dzięki dodaniu odpowiedniego wpisu w zmiennej *PATH* systemu polecenia odnoszące się do narzędzia będzie można wydawać niezależnie od bieżącego położenia w strukturze katalogów.

Instalacja Visual Studio Code

Ostatnim krokiem jest instalacja edytora kodu. Jednym z najwyżej ocenianych jest darmowy **Visual Studio Code** (rysunek 2.5). Aplikacja jest niezwykle popularna dzięki dużej społeczności skupionej wokół niej, co zaowocowało powstaniem ogromnej liczby dodatkowych wtyczek i rozszerzeń ułatwiających pracę z kodem. Kolejnym atutem narzędzia jest to, że zostało udostępnione w wersjach przeznaczonych na wszystkie najważniejsze platformy systemowe (Windows, Linux oraz macOS). Dlatego kod aplikacji internetowych będziemy pisać z użyciem właśnie tego edytora. Można go pobrać ze strony *https://code.visualstudio.com/*.

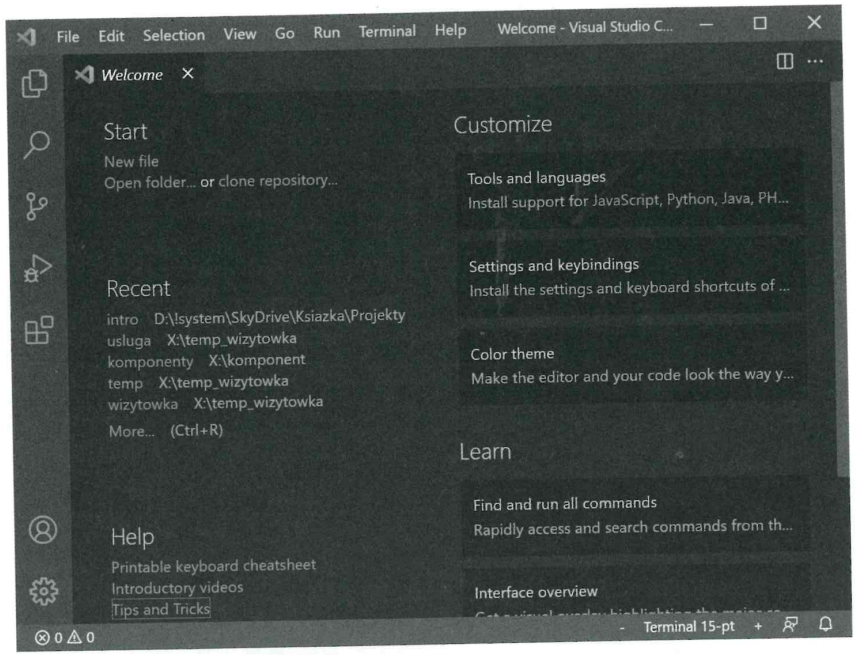

Rysunek 2.5. Okno programu Visual Studio Code

CIEKAWOSTKA

Za wyborem Visual Studio Code przemawia jeszcze jeden atut — producentem narzędzia jest firma Microsoft, która jest także zaangażowana w rozwój języka programowania TypeScript. Tego języka użyjemy wraz z frameworkiem Angular do napisania własnej aplikacji webowej. Oznacza to również, że jeżeli zachodzi jakakolwiek zmiana w języku TypeScript, jest ona bardzo szybko odzwierciedlana w samym edytorze.

Visual Studio Code nie jest oczywiście jedynym dostępnym edytorem kodu. Spośród darmowych do najczęściej wykorzystywanych należą **Atom** (*https://atom.io/*) i **Brackets** (*http://brackets.io/*).

StackBlitz — zdalne środowisko pracy

Pokazane rozwiązanie zostało oparte na instalacji lokalnej, ale są też takie, które umożliwiają pracę z kodem z dowolnego miejsca i w każdym systemie operacyjnym. Na pracę zdalną i w szerszej grupie osób pozwala platforma **StackBlitz**, dostępna pod adresem: *https://stackblitz.com/* (rysunek 2.6).

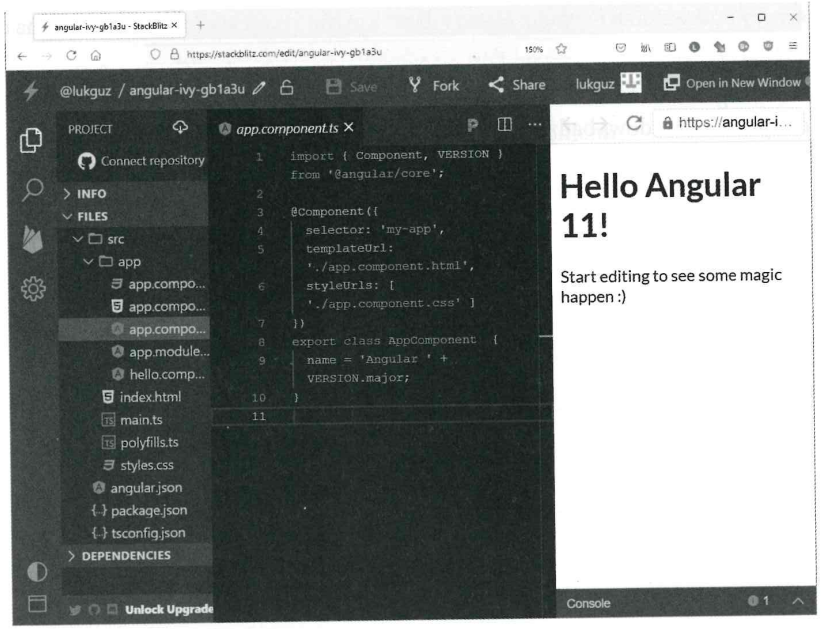

Rysunek 2.6. Platforma StackBlitz

StackBlitz nie tylko pozwala kodować z użyciem frameworka Angular, ale także oferuje przestrzenie robocze (tzw. *workspace*) dla wielu innych języków i frameworków, np. HTML/CSS/JavaScript, React czy Node.js.

Przedstawione rozwiązania (lokalne i online) łączy to, że w obu użyto edytora Visual Studio Code — w pierwszym — jako programu działającego pod kontrolą systemu, w drugim zaś — jako aplikacji wyświetlanej w oknie przeglądarki. Z obu rozwiązań można korzystać równolegle.

WSKAZÓWKA

Po zarejestrowaniu się i powiązaniu konta z serwisem GitHub będzie można kodować online, a napisany kod udostępnić innym osobom, np. w sytuacji, gdy trzeba znaleźć rozwiązanie problemu.

2.1.2. Generowanie projektu Angular

Generowanie pierwszego projektu należy rozpocząć od utworzenia katalogu, w którym będą przechowywane pliki. Nazwa katalogu może być dowolna, ale tak jak w przypadku innych języków programowania, wszędzie, gdzie jest to możliwe, **unikamy stosowania polskich znaków oraz spacji** (użyte wyrazy łączymy ze sobą znakiem łącznika bądź podkreślenia).

Na potrzeby podręcznika przyjęto, że wszystkie tworzone projekty zostały zapisane na dysku *D* w katalogu *projekty*.

Ponieważ Angular CLI to narzędzie wiersza poleceń, obsługuje się je za pomocą wiersza poleceń systemu Windows bądź konsoli Windows PowerShell. Najczęściej jednak stosowane jest najwygodniejsze rozwiązanie — terminal zintegrowany z edytorem kodu. Tę funkcjonalność zapewnia również Visual Studio Code. Aby w oknie edytora wyświetlić widok terminala, z górnego menu wybieramy *Terminal*, a następnie *New Terminal* (rysunek 2.7) bądź korzystamy ze skrótu klawiszowego *Ctrl+`* (użycie skrótu *Ctrl+Shift+`* spowoduje dodanie kolejnego okna terminala).

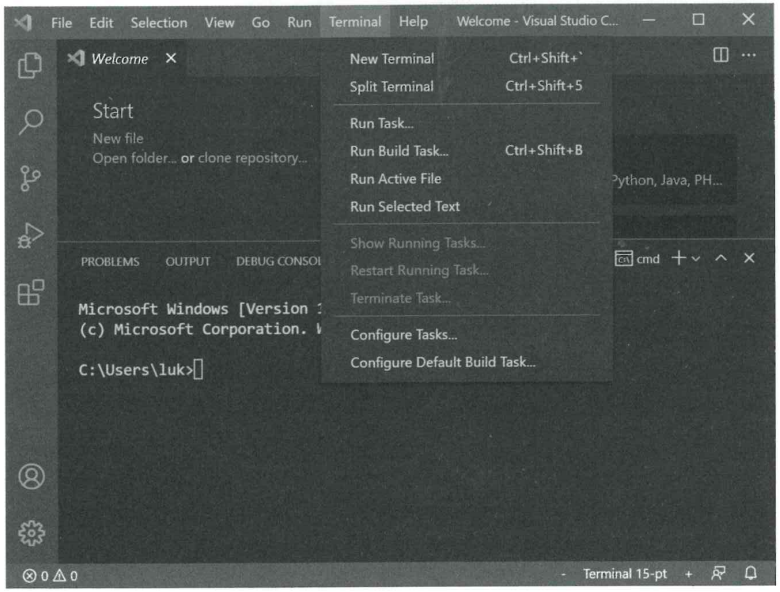

Rysunek 2.7. Visual Studio Code — włączenie okna terminala

W oknie uruchomionego terminala poleceniem `cd` przechodzimy do katalogu, w którym utworzony zostanie projekt (rysunek 2.8).

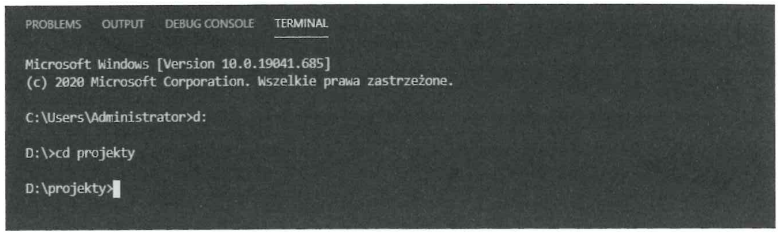

Rysunek 2.8. Użycie polecenia cd — przejście do katalogu, w którym zostanie utworzony projekt Angular

Aby wygenerować nowy projekt, należy posłużyć się poleceniem:

```
ng new <opcje_dodatkowe> <nazwa_projektu>
```

gdzie:

- `opcje_dodatkowe` — przełączniki pozwalające włączyć/wyłączyć funkcje tworzonego projektu. Do takich przełączników należy np. `--minimal`. Jego dodanie spowoduje, że projekt będzie zawierał tylko pliki niezbędne do utworzenia aplikacji. Pełna lista opcji zostanie wyświetlona po użyciu przełącznika `--help`.
- `nazwa_projektu` — nazwa tworzonego projektu, bez polskich znaków.

Po wydaniu polecenia zostanie uruchomiony kreator, który zada nam kilka pytań.

Pierwsze pytanie brzmi: `Do you want to enforce stricter type checking and stricter bundle budgets in the workspace? This setting helps improve maintainability and catch bugs ahead of time. For more information, see https://angular.io/strict (y/N).`

Odpowiedź twierdząca uruchomi tzw. **tryb ścisły** (ang. *strict mode*). Zostanie włączony mechanizm kontroli kodu, który bardziej restrykcyjnie weryfikuje tworzony kod.

Drugie pytanie to: `Would you like to add Angular routing? (y/N)`. Wpisanie `y` spowoduje uaktywnienie funkcji **routingu**. Na razie ta funkcjonalność nie jest wymagana, dlatego można odpowiedzieć `N`.

Następnie zostanie wyświetlona lista wyboru — należy wskazać preprocesor CSS (język skryptowy, który jest interpretowany lub kompilowany do kaskadowych arkuszy stylów). Wybieramy opcję domyślną — `CSS` (Angular pozwala również formatować treści z użyciem `SCSS`, `Sass`, `Less` lub `Stylus`).

Po odpowiedzeniu na pytania rozpocznie się proces tworzenia projektu. Jego postęp możemy obserwować w oknie terminala. Zainstalowany wraz z Node.js menedżer plików npm pobierze wszystkie niezbędne komponenty (rysunek 2.9).

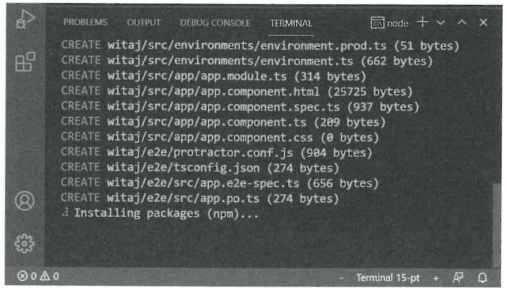

Rysunek 2.9. Tworzenie projektu Angular

Pomyślne utworzenie projektu powinno się zakończyć wyświetleniem komunikatu `Packages installed successfully`.

UWAGA

Ponieważ Angular CLI jest nieustannie rozwijany, wraz z udostępnianiem nowych wersji narzędzia lista pytań może się zmieniać.

Ostatnią czynnością jest sprawdzenie, czy wygenerowany projekt zostanie poprawnie uruchomiony. W tym celu za pomocą edytora otwieramy zawartość katalogu, którego nazwa jest tożsama z nazwą projektu. Aby otworzyć katalog, należy z górnego menu wybrać opcję *File*, a następnie *Open Folder* i w nowo otwartym oknie określić jego położenie. Drugi sposób polega na przeciągnięciu katalogu zawierającego projekt i upuszczeniu go w oknie Visual Studio Code. Lista plików składająca się na projekt zostanie wyświetlona z lewej strony okna edytora.

Uruchomienie projektu następuje po otwarciu terminala i wydaniu polecenia `ng serve`.

Po udanym skompilowaniu projektu zostanie uruchomiony serwer hostujący aplikację. Aby sprawdzić jej działanie, w oknie przeglądarki należy wpisać adres `localhost:4200`, gdzie port 4200 to domyślny port, pod którym działa aplikacja Angular (rysunek 2.10). Alternatywną opcją jest zastosowanie w poleceniu `ng serve` flagi `–o`. Jej dodanie spowoduje automatyczne otwarcie okna domyślnej przeglądarki.

WSKAZÓWKA

Aby zmienić domyślny port usługi, np. na 5000, należy do polecenia uruchamiającego aplikację dodać: `--port 5000`. Alternatywną opcją jest dodanie w pliku *angular.json* do obiektu `options` znajdującego się w `projects – <nazwa_projektu> – architect – serve` dwóch kluczy z wartościami: `"host": "127.0.0.1"` oraz `"port": 5000` (oddzielonych od siebie przecinkami).

Aplikacja została poprawnie wygenerowana i uruchomiona

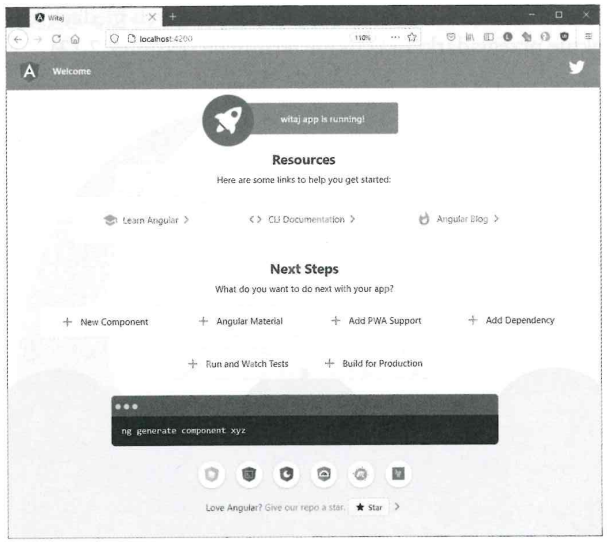

Rysunek 2.10. Domyślny widok okna aplikacji Angular

Uruchomiony serwer działa w **trybie deweloperskim**, co oznacza, że po zapisaniu zmian wprowadzonych w kodzie stan aplikacji jest na bieżąco aktualizowany w oknie przeglądarki. Aby przetestować działanie tego trybu, w drzewie plików odszukujemy katalog *app*, a w nim plik *app.component.html*. Po wyświetleniu zawartości pliku zastępujemy ją np. ciągiem: *Witaj, Angularze*. Zapisanie pliku wymusi zmianę w oknie przeglądarki (rysunek 2.11).

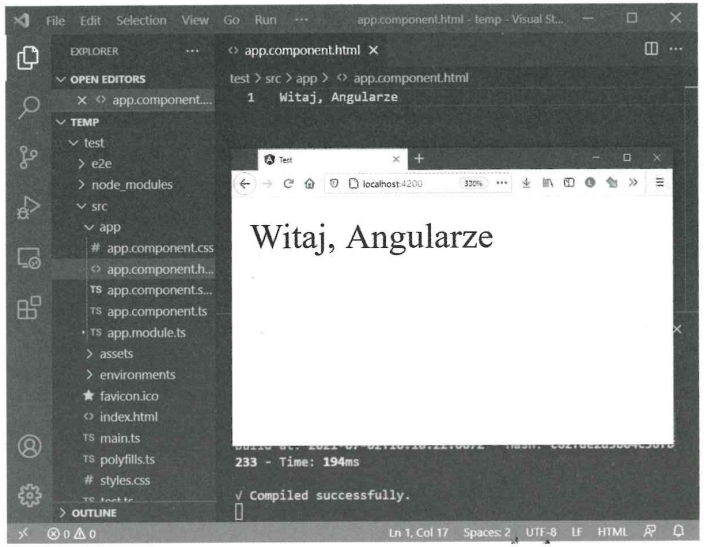

W trakcie tworzenia kodu aplikacji komunikat o napotkanych błędach kompilacji zostanie wyświetlony w oknie przeglądarki oraz oknie terminala (rysunek 2.12).

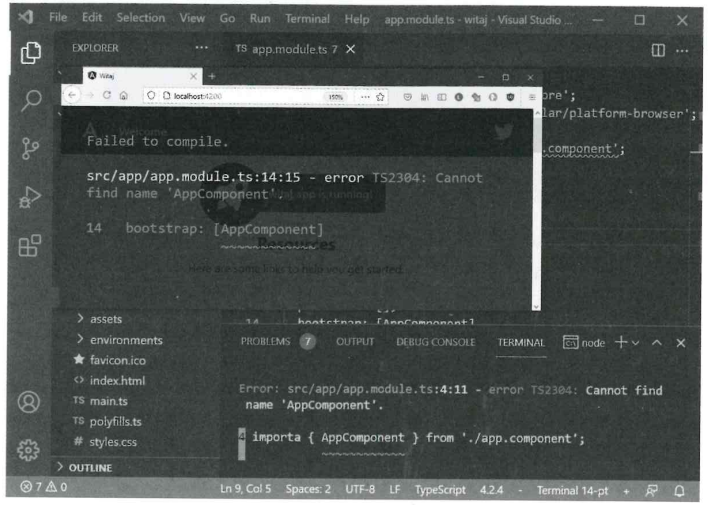

Rysunek 2.12. Błędy kompilacji aplikacji Angular — terminal, okno przeglądarki

Pytania kontrolne

1. Jakie narzędzia są niezbędne, aby można było utworzyć projekt Angular?
2. Jakie korzyści daje instalacja globalna? Czy taki sposób instalacji ma wady?
3. Co oznacza, że serwer działa w trybie deweloperskim?
4. Porównaj ze sobą lokalne i zdalne środowiska pracy. Wymień ich wady i zalety.

2.2. TypeScript

TypeScript to język programowania będący nadzbiorem języka JavaScript. To oznacza, że obowiązuje w nim składnia języka JavaScript, ale rozbudowana o dodatkowe elementy. Dzięki temu kod napisany w TypeScripcie jest czytelniejszy, a liczba popełnianych błędów — mniejsza. Wykorzystują go m.in.: Facebook, Microsoft, Google i Netflix. Mieści się on w pierwszej dziesiątce najchętniej wybieranych języków programowania, a jego popularność ciągle wzrasta (według PYPL PopularitY of Programming Language — *https://pypl.github.io/PYPL.html*).

2.2.1. Pierwsze użycie TypeScript. Instalacja niezbędnych narzędzi

Przygotowanie środowiska pracy — TypeScript

TypeScript jest wykorzystywany w połączeniu z Angularem, Node.js czy jako zamiennik czystego JavaScriptu. Kod zapisany w TypeScripcie, aby mógł zostać wykonany przez przeglądarkę, trzeba przekonwertować na JavaScript.

Na samym początku nauki tego języka można by wykorzystać projekt utworzony w poprzednim rozdziale, ale ponieważ użycie TypeScriptu nie ogranicza się tylko do Angulara, często trzeba użyć środowiska, które pozwoli pracować z „czystym" językiem.

Budowanie projektu rozpoczynamy od utworzenia katalogu, w którym będziemy przechowywać jego pliki. W tym celu w lokalizacji *D:\Projekty* został utworzony katalog o nazwie *intro*.

W terminalu po uruchomieniu Visual Studio Code należy przejść do katalogu projektu i wydać polecenie `npm init -y` (po uprzedniej instalacji Node.js). Po zatwierdzeniu polecenia zostanie utworzony plik *package.json*, w którym będą zapisane podstawowe informacje o tworzonym projekcie, m.in. jego nazwa, wersja, opis (rysunek 2.13). Pominięcie flagi `-y` uruchomi kreator, który zapyta nas o te dane.

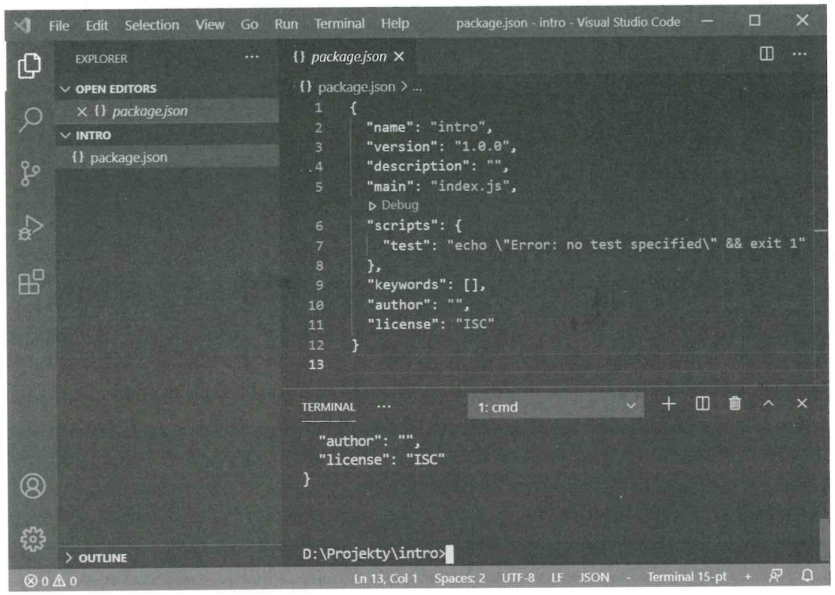

Rysunek 2.13. Podstawowe informacje o projekcie — plik package.json